

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 558/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. novembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Miletičova 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. RNDr. Silvia Prachová, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19, čl. 20, čl. 21, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestskej časti Bratislava-Vrakuňa v konaní vedenom pod č. 2023/04-Št, č. 3724/06-Bo a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 4. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 19, čl. 20, čl. 21, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestskej časti Bratislava-Vrakuňa (ďalej len „mestská časť“ alebo „správny orgán“) v konaní vedenom pod č. 2023/04-Št, č. 3724/06-Bo (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v roku 1998 predali rodinný dom s pozemkami a príslušenstvom kupujúcim ██████████ a ██████████, obaja ██████████. Vecné bremeno, tzv. právo cesty, bolo zamerané overeným geometrickým plánom a zapísané na liste vlastníctva č. ██████████, k. ú. ██████████ v časti a je tam zapísané dodnes. Toto vecné bremeno slúžilo sťažovateľom a ich rodinným príslušníkom na bezpečný vjazd a výjazd z ██████████ ulice k ich rodinnému domu na ██████████.

3. Dňa 24. mája 2004 mestská časť prevzala ohlásenie stavebnej úpravy – preloženie časti betónového oplotenia a vystavanie oplotenia z betónových tvárnic od stavebníkov ██████████ a ██████████, ktorým oznámila, že proti uskutočneniu stavebných úprav nemá námietky.

4. Sťažovatelia následne mestskej časti oznámili, že jej postup bol nezákonný, a požadovali, aby boli účastníkmi stavebného konania. Mestská časť požiadala stavebníkov o zastavenie začatých prác. Sťažovatelia podali v novembri 2004 na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu proti postupu mestskej časti v konaní o presune oplotenia a prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „okresná prokuratúra“) na základe podnetu sťažovateľov podala mestskej časti upozornenie, ktorá 1. júla 2005 vykonala štátny stavebný dohľad, kde konštatovala nebezpečný výjazd na ██████████ ulicu a informovala sťažovateľov, že stavebníci zrealizovali betónový múr bez povolenia. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 S 355/04 z 29. mája 2005 žalobu sťažovateľov zamietol. Prokurátorka na základe podnetu sťažovateľov v júli 2006 opätovne podala upozornenie prokurátora. Mestská časť stavebníkom dodatočne povolila stavbu

studne, hoci vedela, že v danej lokalite je zákaz používania vody zo studní pre jej kontamináciu, ktorý vydala samotná mestská časť.

5. Mestská časť 16. marca 2007 vydala rozhodnutie č. 3724/06/1/-Bo, ktorým odkázala sťažovateľov na súd pre účely určenia vlastníctva stavby časti oplotenia a prerušila konanie o dodatočnom povolení stavby oplotenia. Okresný súd Bratislava II rozsudkom sp. zn. 20 C 68/2007 z 25. apríla 2014 návrh sťažovateľov zamietol, okrem iného aj preto, že nenašiel pre svoje rozhodnutie naliehavý právny záujem. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 887/2014 z 24. novembra 2015 potvrdil predmetný rozsudok okresného súdu. Následne ich ústavnú sťažnosť ústavný súd odmietol uznesením sp. zn. III. ÚS 341/2016 z 31. mája 2016 s tým, že rozhodovanie o nečinnosti orgánov verejnej správy, a teda aj o ochrane základných a iných práv, ktorých porušenie môže byť dané nečinnosťou správneho orgánu, je zverené všeobecným súdom v rámci správneho súdnictva. Ústavný súd týmto vytvoril pre nich neriešiteľnú situáciu.

6. Sťažovatelia vyzvali listom z 3. októbra 2016 mestskú časť, aby pokračovala v prerušenom konaní o oplotení, na čo im mestská časť odpovedala listom sp. zn. 2113/9716/2016/PSM z 24. novembra 2016. Sťažovatelia listom z 5. decembra 2017 opätovne vyzvali mestskú časť na pokračovanie v prerušenom konaní o oplotení a obnovenie právneho stavu, na ktorý odpovedala mestská časť listom sp. zn. 1524/11712/2018 z 11. januára 2018 a konať odmietla. Okresná prokuratúra podala mestskej časti podnet vo veci nečinnosti a následne sťažovatelia 10. augusta 2020 podali na mestskú časť sťažnosť na priet'ahy v konaní a marenie konania, ale tá na ich sťažnosť dosiaľ neodpovedala.

7. Podľa sťažovateľov mestská časť ako správny orgán spôsobuje zbytočné priet'ahy v tomto napadnutom správnom konaní, keďže vôbec nekoná v ich veci, čím porušuje ich označené práva v bode 1. V dôsledku nečinnosti mestskej časti sťažovatelia vynaložili množstvo finančných prostriedkov na krytie výdavkov spojených s konaním na súdoch a správnom orgáne a ich podnikanie vo firme [REDAKOVANÉ], sa dostalo do krachu. To uvádzajú ako dôvod osobitného zreteľa, pre ktorý by mal ústavný súd ich veci vyhovieť,

tak ako im vyhovelo v podaných sťažnostiach tejto obchodnej spoločnosti. K tomu ešte je nutné prirátat' aj trestné konanie, kde im bola spôsobená značná škoda. Kupujúci majú aj naďalej na liste vlastníctva zaznačené vecné bremeno v prospech sťažovateľov, ktoré ale títo pre konanie kupujúcich a zlý úradný postup štátnych orgánov nevedia od roku 2004 používať v plnej miere. (Ne)konaním mestskej časti došlo a dochádza ku každodennému opakovanému ohrozovaniu zdravia a životov ich a ich rodinných príslušníkov pri výjazde alebo východe z ich rodinného domu na [REDACTED] ulicu, a to po dobu dlhšiu ako 16 rokov.

8. V petite ústavnej sťažnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že postupom (nečinnosťou) mestskej časti v namietanom konaní, ako aj v súvisiacich konaniach došlo k porušeniu ich označených základných práv na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivé konanie garantovaných čl. 19, čl. 20, čl. 21, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Súčasne žiadajú, aby ústavný súd prikázal mestskej časti konať v namietanom konaní bez zbytočných priet'ahov, priznal im finančné zadosťučinenie 30 000 € a náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu a právne posúdenie veci ústavným súdom

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 a § 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 a § 124 zákona

o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s požiadavkami vyplývajúcimi z § 133 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

17. Predmetom a podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľov, že správny orgán v ich veci nekoná, a tak dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v namietanom konaní od roku 2004.

18. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky

nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). V tejto súvislosti ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity totiž okrem iného reflektuje princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

19. K problematike prietáhov v správnom konaní pred správnymi orgánmi disponuje ústavný súd bohatou judikatúrou, z ktorej sa mnohé právne vety stali súčasťou Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky.

20. V uznesení sp. zn. III. ÚS 317/04 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 133/2004) ústavný súd konštatoval: „Prostredníctvom ustanovenia § 250t Občianskeho súdneho poriadku poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaniach pred orgánmi verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné.“

21. V uznesení sp. zn. I. ÚS 789/07 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 67/2007) ústavný súd vyslovil tento záver

(právnú vetu): „Ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa sťažovatelia nemôžu domáhať v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v prípade, že prietahy v konaní orgánu verejnej správy (pozemkového úradu) nenamietali podaním žaloby v správnom súdnictve podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Nepodanie žaloby v správnom súdnictve sťažovateľmi sa považuje za nevyužitie všetkých možných prostriedkov nápravy, v dôsledku čoho Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na konanie.“

22. Ústavný súd dáva do pozornosti, že v čase začatia konania správneho orgánu bol účinný a platný Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 nahradený zákonom č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“). Ústavný súd tak musí vychádzať pri posudzovaní prijateľnosti sťažnosti aj z tejto skutočnosti a prihliadať na v rozhodujúcom čase účinnú a platnú legislatívu vzťahujúcu sa na vec sťažovateľov a rozhodovaciu činnosť ústavného súdu.

23. Podľa § 250t ods. 1 OSP (účinného v čase konania správneho orgánu) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

24. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté nečinnosťou orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej

správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podrobnejšie upravujú § 242 až § 251 SSP. Z § 242 ods. 1 SSP pritom jednoznačne vyplýva, že žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní. Z uvedených ustanovení Správneho súdneho poriadku možno vyvodit' záver, že na ne možno v plnom rozsahu aplikovať judikatúru ústavného súdu uplatňovanú podľa § 250t ods. 1 OSP, teda judikatúru, ktorá vzhľadom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu vylučuje, aby ústavný súd poskytoval ochranu namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom orgánov verejnej správy (IV. ÚS 248/2018, II. ÚS 392/2019).

26. Už citovaná judikatúra ústavného súdu k problematike priet'ahov v správnom konaní v spojení s na vec sa vzťahujúcou právnou úpravou poskytujú udržateľný základ na prijatie záveru, že sťažovatelia boli v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, ako aj v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavným súdom oprávnení domáhať sa ochrany základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní správneho orgánu na príslušnom správnom súde na základe žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy, čo však neurobili. Ako bolo spomínané, ústavný súd ich o tom dokonca poučil už aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 341/2016 z 31. mája 2016.

27. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom správneho orgánu v namietanom konaní, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

28. Pokiaľ ide o porušenie ostatných práv v bode 1, sťažovatelia kvalifikovane zastúpení advokátkou, tieto práva bližšie neodôvodnili (len prevažne opísali tieto práva z ústavy a dohovoru, pozn.) a navyše ich porušenie vyvodzovali iba z nečinnosti správneho orgánu a svojej súčasnej zlej finančnej situácie, ako aj údajného poškodzovania

ich majetku súkromnými osobami, bez preukázania relevantných dôkazov, ako aj konkrétnych rozhodnutí všeobecných súdov, kde porušenie týchto práv mohli namietať aj prostredníctvom rôznych civilných žalôb ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. Preto touto časťou ich ústavnej sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal a odmietol ju podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu